

*Keramik af
Turi
Heisselberg
Pedersen.*

Keramikudstilling med Turi Heisselberg Pedersen på Vejen Bibliotek

Turi Heisselberg Pedersen er keramikker og kommer oprindeligt fra Holsted. Hun er uddannet på Kunsthåndværkerskolen i Kolding på Linnien for Keramisk Formgivning i 1990. Siden 1993 har hun haft værkstedsfællesskab med 3 andre keramikere på Vesterbro i København.

I 1996 etablerede hun sammen med kollegerne Mark Lauberg og Lone Skov Madsen »Udstillingssted for Ny Keramik«, (senere medvirkede

Fortsættes næste side

KUNST

omkring TROLDEN

**NR. 3 · 14. årgang
Januar 2006**

Indhold

- 3** John Olsen
Årets julekalender
Af: Teresa Nielsen

- 9** Franciska Clausen
Af: Lise-Lotte Blom

- 12** ARoS og
Ron Muecks »Boy«
Af: Poul-Erik Hansen

- 14** Kunstkonservering
Af: Teresa Nielsen

- 15** Dario Fo
Af: Kirsten Abelsen

- 17** Ole Schwalbe satte
kulør på Vejen
Af: Poul-Erik Hansen

- 19** Nyt fra kunstmuseum
og billedskole
Af: Teresa Nielsen

- 22** Vejen Kunstmuseum
- Et stærkt brand

også keramikere Michael Geertsen og Bente Skjøttgaard til galleriets drift). Det var et eksperimenterende galleri, der fortrinsvis viste de yngre keramikeres arbejder. Galleriets formål var at vise hele det keramiske fags spændvidde, fra design til den mere konceptuelt prægede keramik. Galleriet fik i den periode det eksisterede (fra 1996-2000) meget opmærksomhed og var en vigtig eksponent for de yngre keramikere og udviklingen inden for området.

Turi Heisselberg Pedersen har undervist på keramikafdelingen på Designskolen i Kolding siden 1994, hun har udstillet en lang række steder i ind og udland og i 2002 modtog hun Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat.

Om sine arbejder forklarer hun følgende:

Udgangspunktet for mine arbejder er keramikens arketyper: vaser, krukker og skåle. Disse former, der oprindeligt udspringer af en funktion, bliver ramme for en leg med formerne, således at der opstår nye variationer.

I de seneste år har mine arbejder været helt uden dekoration. Jeg forsøger at finde overflader, der har en stoflighed og karakter, der fremhæver formen. Jeg arbejder derfor med forskellige changerende eller monokrome sinterbegitninger, der har en mat, stenagtig overflade, der nærmest ligger som en hud over formerne.

Jeg arbejder tit i serier, hvor krukkerne relaterer sig til hinanden, danner rytmiske forløb eller indbyrdes kontraster i form og farve. De aktuelle krukker er hovedsageligt organiske svungne former med et blødt, taktilt udtryk."

Turi Heisselberg Pedersen udstiller på Vejen Bibliotek fra den 28. januar til den 1. marts 2006.

Udstillingen er arrangeret af Kunstforeningen for Vejen og Omegn.

Turi Heisselberg Pedersen.

John Olsen

Årets julekalender på Vejen Kunstmuseum

Af Teresa Nielsen

For 11. år i træk danner Vejen Kunstmuseum rammen om den traditionrige »julekalenderudstilling«. Her handler det om noget helt andet end julemånedens nisser og gran. Der er sat fokus på børns møde med kunsten

Fortsættes næste side

John Olsen i færd med at male lågen til 3. december.

Fortsat fra side 3

og i særdeleshed museets specialområde: skulptur. Udstillingen tager form i løbet af december måned og står først fuldt færdig fra anden juledag. Værkerne er gemt i 24 kasser, der gradvist hver formiddag i løbet af hverdage i december åbnes sammen med de børnehave/skoleklasser, der på forhånd har tilmeldt sig. Det drejer sig om ca. 800 børn, der jævnlige vender tilbage til museet for at se og fordybe sig i en sansende verden.

Princippet ved udvælgelse af julekalenderudstillingens kunstnere har været, at det skulle være nulevende billedhuggere, hvis værker kunne være med til at kaste lys over begrebet skulptur og museets hovedperson, billedhuggeren Niels Hansen Jacobsen (1861-1941).

Oftentimes sker det, at kunstnerne - midt i deres travle hverdag - siger ja til at være med netop pga. de særlige omstændigheder omkring udstillingen; formidlingen og den utraditionelle opbygning, der giver mulighed for at præsentere inspirationsmateriale og skitser sammen med de færdige værker. Hvert år har udstillingerne meget forskellig form. Der er også kommet bud på samkomponerede udstillinger som den Eva Koch, Lisa Rosenmeier og Lone Høyer Hansen stod for. Den viste klart, at børn hellere end gerne går om bord i moderne kunst, der ellers kan være svært tilgængelig for voksne! I årenes løb har museets gæster fået indblik i meget forskelligartede billedhug-

Den 1. december venter 2. klasse fra Bække Skole spændt på at se, hvad kassen rummer.

geres værker: 1995: Pontus Kjerrman, 1996: Niels Guttormsen, 1997: Bjørn Nørgaard, 1998: Erik Heide, 1999: Eric Erlandsen, 2000: Lone Høyer Hansen, Eva Koch og Lisa Rosenmeier, 2001: Sigrød Lütken, 2002: Niels Hansen Jacobsen i det lille format (keramiske arbejder), 2003: Bagværk med glasur – Kunstakademiets elever (keramiske arbejder), 2004: Lyssky pandekage – Anette Bendixen, Sophus Ejler Jepsen og Cecilie Bendixen.

I en årrække har jeg spurgt John Olsen (født 1938), om han ville fylde julekalenderens kasser. Hans måde at opbygge forundringskasser var oplagt at forene med udstillingens 24 kasser. Og i sommer var tiden moden til et klart ja. Sammen med sin trofaste samarbejdspartner, Lars Abrahamsen, har han opbygget udstillingen i slutningen af november. Vejen Kunstmuseum er et hus, som de er godt bekendt med – John Olsen tildeltes i 1992 Valdemar Pedersen og hustru Esther Moesmann Pedersens Legat, og de har senest været her for at se en fælles bekendt, Annette Holdensens udstilling, da hun i foråret 2005 modtog legatet med den lange titel.

Har man set John Olsens ophobninger, opslagstavler og collager, ved man, at han er en *øjenåbner* af højeste klasse. Med sikkert blik ser han de spændende strukturer i det, som andre blot kigger forbi: Når gryden med pastarester har stået gemt væk i en uges tid, hvem ville da straks gå efter kameraet og forevige de sære mikrobers fantastiske værk? Jo, John Olsen gør bakterievæksten til et flot værk – og endnu et bud på det evigt bearbejdede forgængelighedstema, der ligger i størsteparten af hans produktion. Her er han fuldt på omgangshøjde med Niels Hansen Jacobsen, der i et andet billedudtryk spørger ind til vores liv og virke her på jord. Den ene arbejder med symbolistiske metaforer, den anden med naturen selv.

En tur i skoven er ikke det samme efter en opdagelsesrejse gennem John Olsens forundrings-kasser, der kan kalde på mange forskellige sanser.

Lidt om John Olsen

Som ganske ung arbejdede John Olsen som maler på Den kongelige Porcelainsfabrik. Der fik han effektivt trænet et håndelag, der den dag i dag klart ses i hans hastige, virtuose tuschtegninger. Derfra søgte han ind på Kunstakademiet 1960-67, hvor han i sin lærer, billedhuggeren Mogens Bøggild, mødte en ligesindet i interessen for naturen og dyrenes verden. Hos Holger J. Jensen på Akademiets grafiske skole blev John Olsen fortrolig med de trykteknikker, som han siden flittigt har brugt. For ham er papir ikke bare papir. Inden han går i gang med f.eks. en stor kultegning, er der ofte arbejdet omhyggeligt med papirets patinering. Som en forskende alkymist har John Olsen i de senere år i saunaen fundet en utraditionel arbejdsplads. Baggrundspatineringen opstår i samspillet mellem sved, damp, binder og

Fortsættes næste side

pigmenter. Frostklare dage kan afsættet også være sporene fra fåreindvolde, der slynges over store, kraftige ark papir.

John Olsens værker kunne for første gang ses offentligt i slutningen af 1950'erne og har siden været en flittig udstiller. 1988-89 vistes for første gang en stor retrospektiv udstilling, der startede på Ny Carlsberg Glyptoteket, derfra til Kunsthallen Brandts Klædefabrik og det følgende år til Holstebro Kunstmuseum, Torshavn Kunstmuseum og slutteligt Kunstmuseet Køge Skitsesamling. Stilen var klar – en blanding af egne værker og de mange ophobninger/collager med opsamlede sager. Her gælder alt andet end kunstverdenens klassiske æstetiske værdisæt; tonet og vejrbidt plastik rangerer på højde med omhyggeligt patineret bronze. Til gengæld hersker en usædvanlig æstetisk sans for struktur, overflade og farveholdning.

Med en kombination af egne og fundne sager rykkede John Olsen i 1995 ind og fyldte den danske pavillon på Biennalen i Venedig. Da vistes også nogle mægtige skulpturer, der tog afsæt i naturelementer som et bæltedyrskjold og en mammutstænder. Den sidstnævnte skulptur står i bronze opstillet på Odins Plads ved Ribes Vikinger – en kort køretur fra Vejen.

Som noget af det seneste har John Olsen 2001-2004 udført den store skulptur "Nautilen" til Skejby Sygehus. Også her tager han afsæt i et stykke fra naturen – en mægtig forstørrelse af et spiralformet sneglehus.

Naturen er også med i hans nyeste udsmykning på Fyn udført til Universitetshospitalet. Sammen med glasmesteren Per Hebsgaard har han eksperimenteret med samspelet mellem glas og tørrede naturfund – indbagte skræppeblade, fladkørte frøer, åleskind m.m. – enkelte prøvofelter indgår også i årets julekalenderudstilling. For ægte tingfindere er der noget at glæde sig til! Kom forbi på juletravetur og nyd de underfundige kasser, der samlet står klar til beskuelse fra anden juledag.

Forellekvintetten spiller på Vejen Kunstmuseum

Af Poul-Erik Hansen

»Forellekvintetten« spiller i Vejen den 13. marts. Musikerne kender alle hinanden fra Det kongelige danske Musikkonservatorium, og de har længe næret et ønske om at spille sammen.

Det er pianisten Berit Johansen Tange, bassisten Ditlev Damkjær og Hasbirk-trioen, der har forenet kræfterne i »Forellekvintetten«, der med koncerten vil give en helt usædvanlig koncertoplevelse på Vejen Kunstmuseum.

Schubert skrev i 1817 musik til digtet »Die Forelle«, som er en munter historie om, hvordan fiskeren får sin forell i nettet – en slags advarsel til de unge piger om at tage sig i agt for mændene! Et par år senere blev Schubert af en rig østrigsk mæcen opfordret til at komponere et værk for klaver og strygere i komponisten Hummels stil. Mæcegen havde en forkærlighed for sangen om forellen, så han betingede sig, at værket skulle indeholde denne sang. Schubert indvilligede og udformede som bekendt fjerde sats af kvintetten som en variations-sats over »Die Forelle«. Værket blev til under en ferie

Fortsættes næste side

Forellekvintetten.

Fortsat fra side 7

sammen med vennen Johan Vogl i et fantastisk østrigsk sommerlandskab, hvor den rene bjergluft, de duftende fyrreskove og, siges det, ikke mindst tilstedeværelsen af otte døtre til en anden ven, leverede rigelig inspiration. Denne sommer lader til at have været en af de lykkeligste stunder i Schuberts liv, og dette kan måske give lidt af forklaringen på kvintettens boblende livsglæde og friskhed. Ikke desto mindre findes også uventede øjeblikke af en helt anden indadvendt karakter, f.eks. så tidligt som 2/3 inde i første sats.

Koncerten indledes imidlertid med et andet romantisk værk af en anderledes alvor og tyngde, nemlig Brahms' Klaverkvartet i c-mol; et værk, som komponisten påbegyndte mange år tidligere i en anden ramme, men altså først fuldendte og gav sin endelige form i 1874. C-mol kvartetten er karakteriseret ved sin tragik og lidenskab – og ved en særligt gådefuld indledning, som er flydende og mystisk i sin harmonik. Der findes en brevveksling mellem Brahms og den berømte violinist Joseph Joachim, som Brahms havde et intenst kunstnerisk samarbejde med. Joachim beklager sig over, at bestemte toner i indledningen ikke giver mening. Brahms replicerer, at disse toner godt nok ikke kan forsvares ud fra et musikteoretisk synspunkt, men at de skal give en særlig effekt. Det ender selvfølgelig også med, at Joachim lader sig overbevise. Det samme vil ethvert publikum i dag gøre – og blive overvældet, når Brahms endelig hamrer sin c-mol ud i et rytmisk, massivt hovedtema.

Om musikerne: Violinist *Sisse Hasbirk* studerer for øjeblikket i solistklassen ved DKDM hos prof. Serguei Azizian, efter studier hos Milan Vitek, Ulf Wallin (Sverige) og Maurizio Fuchs (USA). Hun har netop vundet fast stilling i Det Kgl. Kapel. Bratschist *Stine Hasbirk* er ligeledes ansat i Det Kgl. Kapel; har været medlem af Cailin-Kvartetten, som bl.a. har vundet 1.pris i DR's kammermusikkonkurrence. Hun har som solist været prismodtager ved Maurice Vieux-konkurrencen i Paris. Cellist *Henrik Dam Thomsen* er solocellist i Radiosymfoniorkestret og har optrådt som solist med adskillige orkestre. Han har udgivet en meget rost CD med soloværker af bl.a. Kodaly, og er på vej med en ny. Er desuden medlem af Sartory-kvartetten.

Ditlev Dankjær debuterede som den første bassist nogensinde fra DKDM's solistklasse i 1999, efter studier hos bl.a. Franco Petracchi i Geneve og Michal Stadnicki i København. Er ansat i Radiosymfoniorkestret og medlem af tango-kvintetten *Cosmopolitango*.

Pianist *Berit Johansen Tange* debuterede fra DKDM's kammermusikklasse i 2000, og er nu ansat samme sted som akkompagnatør og repetitør. Hun udgav i jan. 2005 en CD med soloværker af komponisten Rued Langgaard. Er medlem af ensemblet *Trio Fatale*, som bl.a. spiller tango nuevo.

Franciska Clausen - et lysende talent

Af Lise-Lotte Blom

Billedkunstneren Franciska Clausen (1899-1986) tilhørte verdenskunstens elite i Paris i 1920'erne. Hendes baggrund, hendes omfattende uddannelse og hendes flair for at opsøge og uddanne sig i Berlin og Paris i 1920'ernes begyndelse er bemærkelsesværdig.

Markante billedkunstnere og kunstpædagoger såvel ungaren Laszlo Moholy-Nagy (1895-1946) i Berlin som franskmanden Fernand Léger (1881-1955) i Paris erkendte tidligt Franciska Clausens store talent.

På udstillingsstedet BaneGården. Kunst&Kultur i Aabenraa vistes i september og oktober 2004 en omfattende udstilling af ukendte og kendte forarbejder og malerier af Franciska Clausen. Udstillingen, der efter Franciska Clausens niece, Lissie Clausens ønske, blev kurateret af undertegnede, omfattede bl.a. skitser, fotografier og andet historisk materiale fra begyndelsen af 1900-tallet til Franciska Clausens død i 1986. Dette arkivmateriale, som Lissie Clausen har ophavsretten til, opbevares på Statens Arkiver, landsarkivet i Aabenraa.

Endvidere omfattede udstillingen en række spændende arbejder, der ejes af Fonden Franciska Clausens Samlinger. En del af dette materiale var inden udstillingen en del af de ca. 400 stk. uregistrerede Franciska Clausen-værker, der er deponeret i Kunstmuseet Trapholts magasin.

Udstillingen på BaneGården omfattede yderligere udvalgte markante Franciska Clausen-arbejder lånt fra museer, institutioner og private. Arbejder der blev udvalgt til perspektivering af det allerede nævnte materiale.

For at få tilladelse til at udstille de hidtil uregistrerede værker fra Trapholts magasin var det - forståeligt nok - nødvendigt at få værkerne behørigt monteret og indrammet af Fælleskonserveringen i Århus. Udgiften hertil nødvendiggjorde et stort beløb, der skulle opnås gennem ansøgning/tildeling af sponsorstøtte. Udstillingen kunne ikke gennemføres uden velvillig økonomisk støtte fra bl.a. Aabenraa Kommune, Rhederi M. Jebsen A/S, Sydbank Sønderjyllands Fond og Nordea, Aabenraa.

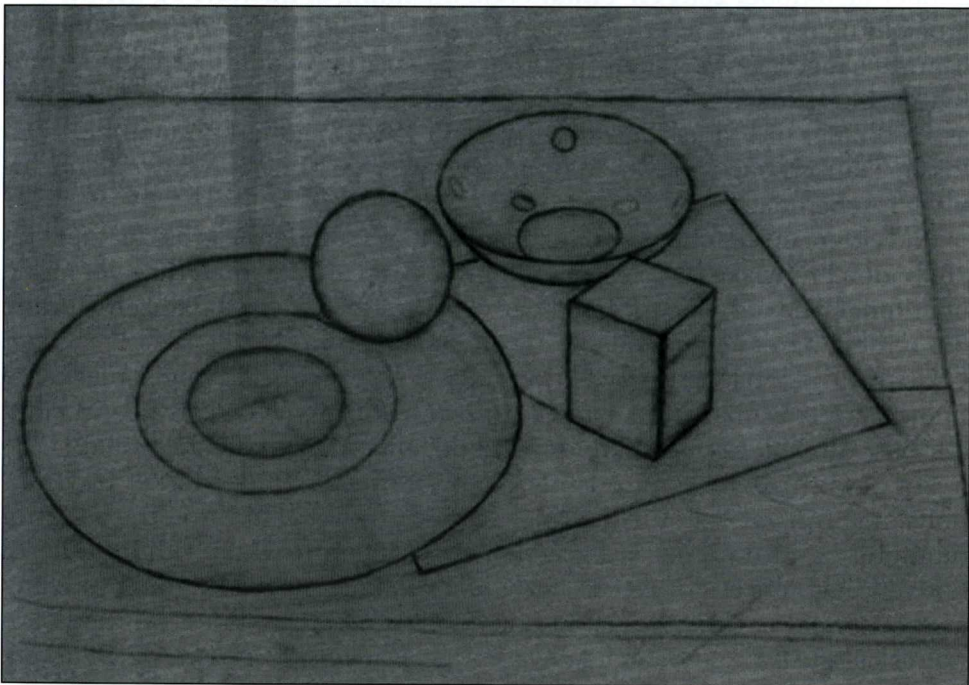
Fabrikant Mads Clausens Fond, Danfoss A/S muliggjorde, at et udstillingshæfte kunne udgives som dokumentation for selve udstillingen. Hæftets

Fortsættes næste side

Fortsat fra side 9

indhold kombineret med udstillingens værkfortegnelse kan give en idé om de 62 udstillingsnumres præsentation.

I det følgende citeres fra min tekst fra hæftet Franciska Clausen 1899-1986. Ukendte og kendte forarbejder og malerier, 2004 af Lise-Lotte Blom Suprematisme, surrealisme og purisme: I Berlin 1922 hvor Franciska Clausen møder Moholy-Nagy og med ham på udstillinger konfronteres med bl.a. russeren Malevits suprematisme (kubismens og det abstrakte maleris yderste konsekvens) gennemprøves arbejdet med dynamiske billedkompositioner bygget op af geometriske elementer i form af collager eller malerier. Hendes selvstændige fortolkning af de konstruktivt realistiske arbejder som Grammfonpladen, 1923 (olie på masonit, Tilhører Kunstmuseet Brundlund Slot, Aabenraa) viste hvorledes hun formår at forenkle motivgengivelserne og samtidig understrege de enkelte motivers materialeegenskaber (jf. her udateret forarbejde til Grammfonpladen i blyant på papir, nu registreret og indrammet).

Franciska Clausen. Forarbejde til Grammfonpladen (1923). Mat.: blyant på papir. Mål: 37 x 48 cm (u. ramme). Ejes af Fonden Franciska Clausens Samlinger dep. på Trapholt. Franciska Clausen 1899-1986. Ukendte og kendte forarbejder og malerier. Udgivet i forbindelse med udstillingen af samme navn på BaneGården. Kunst & Kultur i Aabenraa, 2004.

I Paris gennemprøver Franciska Clausen andre nye kunststrømninger. Som eksempel herpå skabte Franciska Clausen i sidste halvdel af 1920'erne en række surrealistiske billedeksperimenter. Her kan fra efteråret 1926 nævnes gouache-collagen *Fisken*, der kombinerer bevægelselementer, dvs. forskydninger af halvcirkler med genkendelige genstande som en fisk - med en erotiske undertone. Billedets oprindelige titel var *Desir de grossesse* (Ønske om graviditet). Denne titel hentyder formentlig til Franciska Clausens kærlighedsforhold til Fernand Léger, et forhold der kulminerede i 1926-27 og varede ved frem til 1929. Billedets motiv findes også udført i olie på lærred. Léger var gift, men levede et frit liv med en del kvindekontakter. Efter alt at dømme har der dog været et meget varmt og stærkt forhold mellem Franciska Clausen og den efter sigende charmerende Fernand Léger i flere år. Et forhold der betød meget for dem begge.

Fra 1928 til 1931 deltog Franciska Clausen aktivt - som den eneste skandinaver - i de berømte torsdagsmøder på kunstnerstedet *Café Voltaire* i Paris sammen med bl.a. Jean Arp, Sonia Delaunay, Mondrian, Seuphor og Vantongerloo. På udstillingen *Cercle et Carré* deltog hun som selvskrevet medlem, bl.a. netop med værket af samme navn. Hun mente selv, at hun eksperimenterede med at menneskeliggøre Mondrians sorte streg til cirkler. Franciska Clausen eksperimenterede med cirklen som bevægelsesfaktor. Sammenlignes hendes eksperimenter med Sophie Taeuber-Arps fra denne periode, så virker det overbevisende, at Franciska Clausen var den første i gruppen, der introducerede dette på en overbevisende måde.

Efter 1931

Cercle et carré opløstes i 1930. I 1931 rejste Franciska Clausen tilbage til Danmark. Skønt deltagelse i en række avant-garde udstillinger blev det portrætterne, der især kendetegner tiden fra 1931 til hendes død i 1986. Udstillingen i Aabenraa viste en række fremragende portrætter, bl.a. to forarbejder (ét i blyant på papir og ét i olie på lærred sammen med et udkast til *Dronning Margrethe*) der ejes af den selvejende institution *Folkehjem* i Aabenraa.

ARoS og Ron Muecks »Boy«

Af Poul-Erik Hansen

Med sine mange kvadratmeter fordelt over ti etager blev ARoS Aarhus Kunstmuseum et af Nordeuropas største kunstmuseer. Det betyder, at museet fik langt mere plads til præsentation af sin egen samling på 1100 malerier, 400 skulpturer og installationer, 200 kunstvideoer og mere end 7.000 tegninger, fotos og grafiske arbejder fra 1770 til i dag.

En samling der inden åbningen i 2004 blev suppleret med en række værker af internationale nutidskunstnere som Bill Viola, Tony Oursler, Carsten Höller, Miwa Yanai og James Turrell. Det var hovedsagelig en donation på 40 mio. kr. over ti år fra Ny Carlsbergfondet, der muliggjorde indkøb af disse værker.

Det nye kunstmuseum rummer tre store sale på hver knap 1.100 kvadrat-

»Boy«.

meter til permanente udstillinger, hvor publikum får mulighed for at opleve et stort udsnit af værker fra museets egen samling.

Her vises både de mange nyindkøb af dansk og international kunst, som er erhvervet gennem de seneste par år og en større præsentation af museets øvrige samling.

Den store udvidelse af udstillingsarealet i det nye museum i forhold til den tidligere museumsbygning giver mulighed for at vise et større udsnit af de i alt næsten 9.000 værker.

I underetagens »De 9 rum« vises der nyrhvervelser inden for international lys-, video- og installationskunst.

Derudover er der egentlige særudstillingsgallerier.

I de første måneder koncentrerede mange gæster på ARoS deres oplevelse om museet særegne arkitektur skabt af Schmidt, Hammer & Lassen. Den århusianske tegnestue vandt i 1997 den internationale arkitektkonkurrence om at tegne det nye Aarhus Kunstmuseum i konkurrence med ikke færre end 109 andre tegnestuer fra hele verden. Bygningen er formet som en kube på 52 gange 52 meter og rejser sig knapt et halvt hundrede meter i højden.

Den australske kunstner Ron Muecks (f.1958) skulptur »Boy« er blevet vartegn for det nye ARoS Aarhus Kunstmuseum. Den fem meter høje og 500 kg tunge dreng har sat sig på hug i al sin imponerende storhed i den nordlige ende af museets særudstillingsfoyer.

Skulpturen er på grund af sin størrelse og livagtighed et helt fantastisk syn, der blev vist første gang i London i Millennium Dome i 2000 og siden på Biennalen i Venedig i 2001, hvor direktøren for ARoS, Jens Erik Sørensen, fik øje på kunstværket og siden i konkurrence med kunstmuseer i Europa købte den monumentale skulptur.

»Boy« er skabt af Ron Mueck i 1999. Det tog kunstneren otte måneder at nå fra en ca. 40 cm høj lermode til den nuværende næsten fem meter høje skulptur støbt i glasfiber. Den er på en gang levende og nærværende og samtidig fremmed og uvirkelig.

Kunstneren fordrejer og forstyrrer bevidst størrelsesforholdene og forstærker dermed værkets psykologiske effekt.

Figurens siddende position er inspireret af de australske aboriginere, der vagtsomt skuer ud over sletten på jagt efter bytte.

Kunstneren Ron Mueck har foræret museet fire arbejdsmodeller og en computersimuleret skitse samt fire arbejdstegninger af den populære kæmpedreng.

- I forbindelse med Vejen Kunstforenings udflugt til ARoS den 1. februar vises en særudstilling med den danske kunstner Michael Kvium, der i år er fyldt 50.

Kunstkonservering

De danske kunstmuseer

Af Teresa Nielsen

Historisk oversigt

Indtil omkring 1970 udførte konserveringsværkstedet på Statens Museum for Kunst mod betaling lejlighedsvis konservering for de statsanerkendte museer i hele landet – så vidt det var foreneligt med opgaverne på det store museum. Dette skete dog kun i yderst begrænset omfang, ligesom ordningen alene omfattede malerikonservering.

Aarhus Kunstmuseum ansatte derfor i 1960'ernes slutning egen konservator, der passede samlingen og på honorarbasis løste opgaver for andre museer. Denne ordning kunne dog langt fra dække behovene hos de øvrige statsstøttede museer, og det var stadig kun muligt at konservere malerier.

Fælleskonserveringens oprettelse – kunstkonservering på landsplan

I takt med at niveauet for konservering af kunst i Danmark højnedes - hvad der blandt andet viste sig gennem oprettelsen af Konservatorskolen - besluttede en gruppe statsanerkendte kunstmuseer i 1978 at oprette og i fællesskab drive et landsdækkende konserveringsværksted. Det skete ved at personalet på Aarhus Kunstmuseums værksted overgik til den nye institution, der udvidede medarbejderstaben og foretog nødvendige investeringer i apparatur og faciliteter.

Mange grunde talte for at samle kunstkonserveringen på landsplan. Ud over en række kostbare tekniske faciliteter kræver malerikonservering også en betydelig viden om de enkelte perioders og kunstneres teknikker, materialebrug og æstetiske opfattelse. Ved at samle arbejdet på ét værksted sikredes en akkumulering af viden om de enkelte kunstværker og kunstneres specifikke karakter.

I 1986 etableredes endnu et værksted under Fælleskonserveringen. Afdeling Øst blev oprettet i Helsingør i lokaler ved Kronborg. Etableringen skyldtes bl.a., at pladsforholdene på Aarhus Kunstmuseum ikke tillod konservering af store formater, samt at kredsen af tilknyttede museer og institutioner var vokset til det dobbelte. Ved projekteringen af ARoS, Aarhus Kunstmuseum har Fælleskonserveringens afdeling Vest fået lokaleforhold, der også muliggør håndtering af store formater.

Denne konserveringsordning for kunstmuseernes mødte i begyndelsen nogen administrativ modstand, idet man på andre museums- og konserveringsområder havde forestillet sig oprettelsen af 14 amtskonserverings-

værksteder. Imidlertid anerkendtes det efterhånden, at den organisation, som kunstmuseerne havde skabt, både økonomisk og fagligt langt bedre kunne varetage opgaverne end mindre værksteder med begrænsede tekniske faciliteter og mindre faglig udviklingskompetence på de særlige områder, som konservering af kunst omfatter. Fælleskonserveringens medarbejderstab repræsenterer en samlet sum af stor faglig kompetence og ekspertise, og der sker i institutionen en stadig videreudvikling af viden og kunnen.

Siden stiftelsen har Fælleskonserveringen ikke blot løst et tusindtal opgaver for de tilknyttede statsstøttede kunstmuseer men også for en lang række statsanerkendte kulturhistoriske museer, de statslige kunstmuseer, Statens Kunstfond, Boligministeriet og andre offentlige institutioner.

*For uddybende faglige oplysninger se endvidere hjemmesiden:
www.faelleskonserveringen.dk.*

Dario Fo

*- den italienske skuespiller, dramatiker,
scenograf og teaterleder*

Af Kirsten Abelsen

En sen søndag eftermiddag i november fyldtes kuppelsalen på Vejen Kunstmuseum, da skuespilleren Peter Hartmann opførte Dario Fos voldsomme stykke "Historien om en tiger" med en enestående indlevelse og mimik.

Kirsten Abelsen følger her stykket op med en lille artikel om den snart 80-årige teatermand, der i 1981 fik Sonningprisen.

Dario Fo blev født i 1926 i Sangiano i Varese-provinsen nord for Milano.

I sin tidlige barndom rejste han området tyndt med sin far, der arbejdede ved jernbanen, og familien måtte på grund af faderens arbejde ofte flytte fra en station til en anden.

I sine erindringer kalder Fo barndommens landsby Porto for et sted fyldt med fortællinger og fantasi. Her bosatte familien sig på den fattige side af den smukke Maggiore-sø. Og bedstefaderen, Nonno Bristin, var Darios første

Fortsættes næste side

Fortsat fra side 15

forbillede som fortæller. Bristin solgte grøntsager fra sin kærre i Lomellina-distriktet syd for Milano, og mens Dario i ferierne kørte rundt med ham, blev der fortalt historier.

I 40'erne studerede han ved kunstakademiet i Milano men skiftede senere til arkitektstudiet, som han imidlertid ikke færdiggjorde, fordi han i mellemtiden var begyndt at spille teater og arbejde som scenograf.

I 1951 mødte han Franca Rame, som han giftede sig med. Rame-familien havde været teaterfolk siden 1600-tallet, og parret skabte sammen et teaterkompagni i 1959. Fo var ledende kraft i to kritiske revyer 1953 og 1954, indtil blandt andet cencurproblemer blokerede for en fortsættelse.

Jacques Lecoq var mimisk medarbejder og influerede afgørende på det gestikulerende udtryk, som Fo er kendt for. Senere deltog Fo og Rame i et populært tv-program, men deres politisk inspirerede sketcher stødte magthaverne, og de to blev ramt af cencur.

I 1958 vakte han opmærksomhed med to forestillinger med enaktsfarcer, inspireret af det folkelige repertoire fra Ramefamiliens teatertrup. Fos teater prægedes i 60'erne af en række satiriske komedier, båret af en frodig grotesk og kropslig komik herunder en »Tilfældig anarkists hændelige død« fra 1970.

Hovedværkerne er dog monologerne "Mistero buffo" inspireret af middelaldergøglere og folkelig fortælletradition.

I Danmark har Fos teater nydt popularitet siden 1960'erne, særligt i det politiske teaters glansperiode i 70'erne. I 1981 modtog han Sonningprisen og i 1997 Nobelprisen i litteratur. Han fik ikke prisen for sine over 40 komedier men for at have opfundet det universielle sprog »grammelott«.

Fo er den mest kendte italienske kulturperson uden for Italien, fordi hans sprog er universielt, fordi han taler med kroppen om det alle kender. Han bringer os tilbage til det fælles rituelle sprog som essensen i teatret.

Peter Hartmann.

Ole Schwalbe satte kulør på Vejen

Tekst: Poul-Erik Hansen

Foto: Lars Møller Jensen, Vejen Fotoklub

I 1983 tog arkitekten Kresten Agerbæk som formand for Bedre Bymiljø i Vejen kontakt til kunstneren Ole Schwalbe, som han kendte i forvejen.

I samarbejde med Sparekassen SDS ville man finde frem til en udsmykning af gavle og facader i Vejen i forbindelse med etableringen af SDS i Vejen i 1980.

Specielt de mange bygninger i Vejens centrum, der i stort omfang er udført af betonelementer, havde man i tankerne.

Ideen med udsmykningen var, at andre kunne købe Schwalbes plader og sætte dem op på gavlene eller bruge en enkelt af dem som indendørs udsmykning. Der var rige muligheder for variationer, idet der forelå ti forskellige motiver, som udførtes i forskellige farver.

Ved afsløringen i juni 1983 var det dog kun SDS, der havde kastet sig ud i udsmykningen. Man håbede, at andre ville følge trop, så udsmykningen kunne blive en slags vartegn for Vejen.

Kresten Agerbæk fulgte selv ideen op med en udsmykning ved hans daværende tegnestue ved Nørregade 42 ud mod parkeringspladsen.

Ole Schwalbe var mester for de abstrakte motiver, men det var en maler, der udførte det praktiske arbejde.

De store udsmykningsplader kostede kun 2000,-.

Formanden for SDSs lokalråd var den tidligere borgmester Arne Hansen, der indbød til afsløringen den 15. juni 1983. Men han nåede ikke selv at deltage, da han afgik ved døden kort tid forinden.

Ole Schwalbe udførte gennem årene mange udsmykningsopgaver. Han interesserede sig nemlig brændende for samspillet mellem arkitektur og billedkunst.

Næsten samtidig med bestræbelserne i Vejen udførte Ole Schwalbe imponerende gavluudsmykninger i Landgreven i København i samarbejde med et andet pengeinstitut (Bikuben).

Det blev færdigt i 1985. »Betonhuse skal lyse op som badebolde«, mente

Fortsættes side 19

Fortsat fra side 17

Schwalbe, der valgte rød, orange og gul til en anden gavludsmykning i Brøndby på arkitekten Kay Fiskers 46 meter høje og 11 meter brede højhus i Nykær.

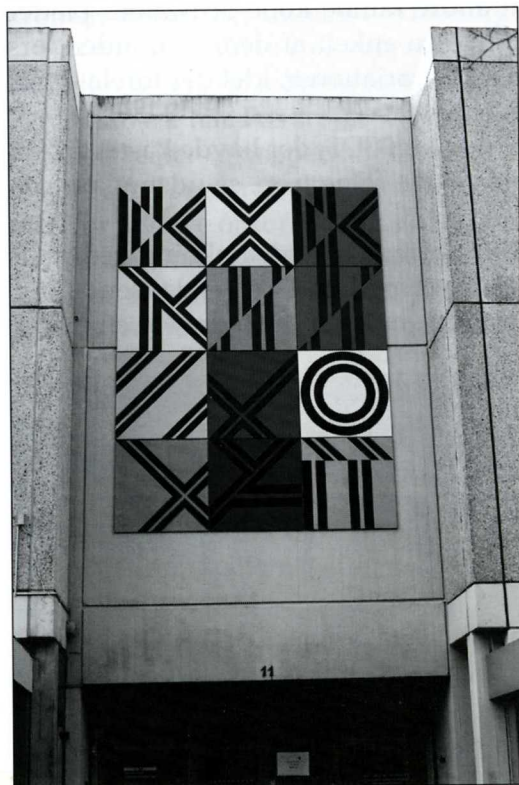
Ole Schwalbe døde i 1990 – 61 år gammel. Han debuterede allerede som 16 årig på Kunstnernes Efterårsudstilling i 1945.

Fra 1973-79 var han rektor for Kunstakademiets Billedkunstskole i København.

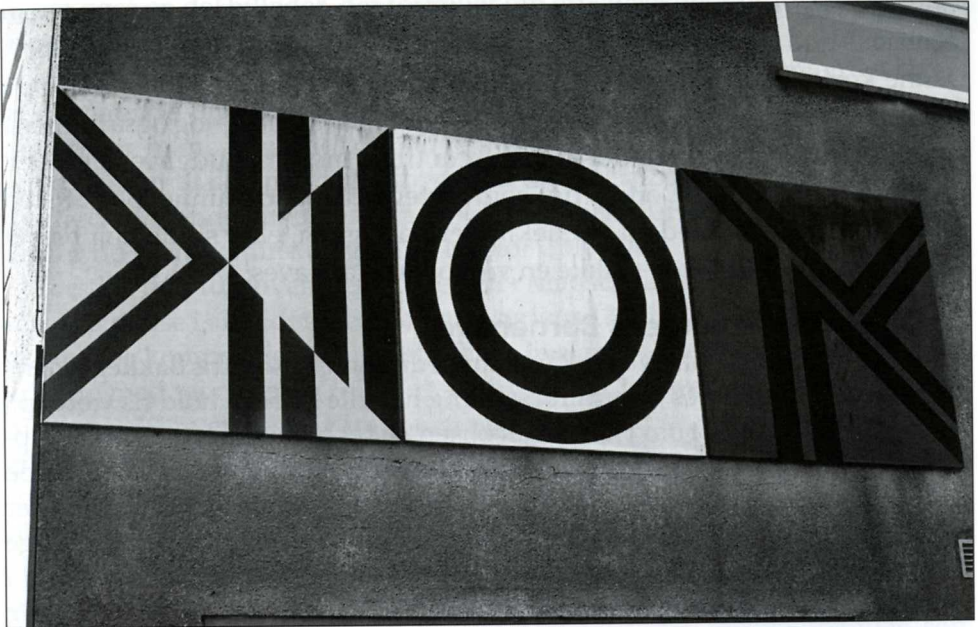
I 1982 udstillede han på Vejen Kunstmuseum sammen med Preben Hornung og Henning Damgård Sørensen.

I Lene Olsens bog "Schwalbe" citeres Ole Schwalbe for denne selvkaraktærisik: "I erkendelse af, at vi lever i et samfund, der bygger på den metafysiske forestilling om, at alt lader sig måle og veje, forsøger jeg at bekæmpe logikken med logikkens egne midler". Hans billeder er konkrete – de forestiller kun, hvad de er i sig selv.

Schwalbes udsmykninger ved SDS -nu Nordea -og ved Nørregade kan stadig ses i Vejen, men det blev aldrig den spændende satsning, som man havde håbet.

På billedet ses Ole Schwalbes udsmykning, der nu er placeret over Nordeas indgang. Øverst side 19 ses en del af udsmykningen ved Kresten Agerbæks tidligere tegnestue.

Nyt fra Vejen Kunstmuseum og Vejen Billedskole

Af Teresa Nielsen

Med tre forskellige indgangsvinkler – fra tre helt forskellige generationer - kastede Vejen Kunstmuseums efterårsudstilling lys på H. C. Andersens eventyrlige verden. På Skibelunds salens vægge hang et udvalg af Peter Madsens originaltegninger til hans bog: "Historien om en mor". I monteret rundt om i salen var opstillet de statuetter, som Niels Hansen Jacobsen skabte med afsæt i udvalgte eventyr, og slutteligt var der midt i salen 22 kasser, hvor skolebørn klassevis havde tolket hver sit eventyr.

Det har været spændende at opleve den energi, der går fra mødet med disse sammenstillinger. Størsteparten af kommunens 4. klasser var forbi for at høre om udstillingens dele, og historien gik rent ind. Selv en del af 2. klasserne var turen rundt og se på både Peter Madsens og Niels Hansen

Fortsættes næste side

Fortsat fra side 19

Jacobsens bud på den meget alvorlige fortælling, "Historien om en Moder". Denne korte, men meget stærke fortælling om erkendelse og tab tåler op i voksenårene genlæsning år efter år med stadig nye nuancer – og også børnene tager den til sig. Sjovt var det at tale frem til en moderne udgave af emnet: En mor i nutidstøj og Døden, der som 'urtegårdsmand' kunne løbe af sted i Kansas-arbejdstøj med en plæneklipper på ryggen, eller sidde højt hævet oppe på sin mejetærsker – sikke en video, der kan laves!

Besøg fra Bakkegårdens Børnehave

I løbet af oktober har Vejen Kunstmuseum haft besøg fra Bakkegårdens Børnehave. Op til deres generalforsamling har alle 72 børn holdvis været på besøg. De har hørt lidt om Hansen Jacobsen og set hans stuer, oplevet Skulptursalen og selv prøvet både at tegne og modellere. Det har været spændende at se, hvor optaget børnene er, og hvor let det er at fange de helt små. Men der er nu også en verden til forskel på børnehavens stuer og museets mægtige 8-kantede Skulptursal – som på et slot har man dem straks i sin hule hånd! I billedhuggerens stuer er det antikke, asiatiske skakspil et hit – og berigende var det at kunne fremdrage en ægte elefanttandspids for at vise, at figurerne var lavet af elfenben. Svært var det også at gætte, at det var hesten, der havde stillet halehår til rådighed for vævningen af betrækket på billedhuggerens udsøgte stole! Taget ud af deres vante hverdag, konfronteret med helt andre rum og emner er det spændende at se, at det bringer nye, uopdyrkede sider frem i nogen af børnene. Gid der kunne være ressourcer til at lave masser af denne slags arrangementer. Vel er udbyttet svært at måle, men det er tydeligt, at de små verden undervejs er blevet større – og de vender glad tilbage og agerer guider for deres familie og bekendte!

Vejen Billedskole – gipsweekend, Peter Madsen-besøg, udstilling og ny sæson

Ud over den faste undervisning bød allerede skolens 1. semester på to udefrakommende gæster, brikker i det nationale kunstnetværk. Weekenden den 29.-30. oktober handlede det om gips – et materiale, som Hansen Jacobsen flittigt har gjort brug af, og som kun få får indblik i at arbejde med. Takket være billedhugger Tine Hecht-Petersen blev det en KÆMPE oplevelse at blive sluset ind i gipsens verden. Sikke en masse muligheder, der blev prøvet af! Jeg er sikker på, at skolens undervisere fik lige så meget med hjem som de super engagerede elever. Dagene, der blev velsignet med pragtfuldt vejr, kan man læse lidt mere om på museets hjemmeside (www.vejenkunstmuseum.dk), hvor man i tværbjælken for oven klikker på *FOR BØRN*, og derfra yderst til venstre kan gå ind ved *Vejen Billedskoles logo*. Der

ligger også en del billeder, der fortæller om gipsweekendens forløb og andre aspekter af skolens virke.

En enkelt har kommenteret arrangementets pris på 250 kr., men set i lyset af tilsvarende forløb i sportens verden og med udgifter til løn, transport, materialer m.m., kan det ikke blive anderledes. Faktisk er det noget af et scoop, når vi til den pris kan tilbyde det direkte møde med nogle af landets dygtige udøvende kunstnere. De holder af Vejen Kunstmuseum og tager sig derfor tid til at komme og give os en stor oplevelse.

Torsdag den 10. november havde Peter Madsen taget en dag ud af kalenderen – en pause i arbejdet med Valhalla seriens 13. bind – for at fortælle os om tegning og komposition set i lyset af hans livslange, internationalt anerkendte arbejde med tegneserier. Stille og omhyggeligt tegnede og fortalte han om disse ret svære emner, og imponerende var det at se, hvordan hans tanker gik klart igennem til alle aldersgrupper fra de helt små til de store, der også var med. FRØS Herreds Sparekasse havde hjulpet med at løfte den store økonomi bag projektet, og det var derfor lidt ærgerligt, at ikke alle skolens elever havde mulighed for at være med – sikke et udbytte de kunne have fået. Til gengæld blev det en mere intim oplevelse for dem, der var med, og Peter Madsen kunne nå rundt og tale med hver elev om de opgaver, som han stillede dem undervejs.

Det er nu besluttet, at det første semester rundes af med en udstilling af nogle af de mange fine resultater. Af pladshensyn bliver der tale om to værker pr. elev. *Ferniseringen finder sted lørdag den 14. januar kl. 15* og udstillingen kan ses frem til og med søndag, den 29. januar 2006.

I andet semester, hvor den faste undervisning starter op igen i uge 5, får eleverne også mulighed for at arbejde sammen med udøvende kunstnere. Vi får besøg af John Olsen og Annette Holdensen, hvis værker har været udstillet på Vejen Kunstmuseum. Begge har de modtaget Valdemar Petersen og hustru Esther Moesmann Pedersens Legat; hun fik det i foråret 2005, mens John Olsen tildeltes prisen i 1992 – og er aktuel igen med årets julekalenderudstilling.

Sammen med John Olsen arbejdes der med vandfarve, pigmenter og materialer som fåreuld på store ark kraftigt papir i jagten på stoflighed og struktur – vandpjaskeri bliver der også masser af!

I Annette Holdensens forløb skal der bygges huler. I tråd med John Olsens åbenhed overfor brug af helt utraditionelle materialer som fåremaver og pels i stedet for almindelig vandfarve og pensel, åbner også Annette Holdensen op for børnenes sans for materialer og viser dem mulighederne i det forhåndenværende. På biblioteket kan man låne Annette Holdensens bog om huler.

Den der bare var under 18 år og kunne få lov til at lege med!

Vejen Kunstmuseum - et stærkt brand?

Af mag. art. Anna Karina Kjeldsen og mag. art. Lone Schubert,
Århus Universitet

Den offentlige debat er i disse år præget af ord som »oplevelsesøkonomi«, »værdiregnskaber« og »branding«. Hvorvidt det enkelte kunstmuseum kan drage nytte af branding, er spørgsmålet bag et forskningsprojekt, der mundede ud i et konferensspeciale ved Aarhus Universitet i foråret 2005: Branding af Kunstmuseer. I den forbindelse var Vejen Kunstmuseum genstand for afprøvning af en brandform specifikt rettet mod kunstmuseer. Denne artikel fremlægger en indledning og en konklusion af de resultater der kom frem - særligt i forhold til de besøgende på Vejen Kunstmuseum.

Da vi i foråret 2004 påbegyndte arbejdet med vores magisterspeciale: *Branding af kunstmuseer*, besluttede vi os for at afprøve branding af kunstmuseer i praksis for at kunne afgøre, om vi havde fat i noget, der havde en egentlig relevans udenfor universitetets mure.

Vi ville udvælge to vidt forskellige kunstmuseer, for at kunne vurdere om branding kan være relevant for alle kunstmuseer, eller om den kun har relevans for store institutioner med store budgetter og store ambitioner.

Det ene museum blev Arken - Museum for Moderne Kunst, for vi vidste, at man her allerede arbejdede målrettet med tiltag indenfor management- og markedsføringsområdet, som branding udspringer fra. Samtidig var Arken et godt eksempel på det store museum med de store ambitioner.

Dernæst valgte vi at inddrage Vejen Kunstmuseum, fordi det er et af de kunstmuseer i landet, der på en række områder forekom os fjernest fra Arken. Det er et mindre kunstmuseum, primært for billedhuggeren og keramikeren Niels Hansen Jacobsen, hans virkefelt og kredsen omkring ham. Her er hverken tale om store budgetter eller om en stor institution - i hvert fald ikke, hvad angår kvadratmeter og normering. Men vi valgte også Vejen Kunstmuseum, fordi vi grundlæggende var i tvivl om, hvorvidt branding overhovedet har relevans for sådan et lille, lokalt kunstmuseum, der ikke syntes at have behov for særlige management- eller reklametiltag.

Igennem vores afprøvning af branding på Vejen Kunstmuseum kom vi frem til, at branding også hér kunne blive en særdeles givtig proces. Brandprocessen afslørede nemlig nogle uudnyttede potentialer og oplagte indsatsområder, som kan være med til at styrke Vejen Kunstmuseum og måske ligefrem tilføre museet fornyet kraft og ressourcer. Samtidig viste den

med al tydelighed, hvad det er, der gør Vejen Kunstmuseum til et særligt museum.

Vejen Kunstmuseum - et stærkt brand

For at et brand skal blive et stærkt brand og altså få gennemslagskraft, er det afgørende, at der er overensstemmelse mellem det udsagn brandet kommer med - altså i det her tilfælde de visioner og de ideologier museet vil stå for, de løfter, det giver besøgende og samarbejdspartnere - og så den oplevelse, som de besøgende og samarbejdspartnerne faktisk har i mødet med museet.

Derfor er det omdømme og image museet har, yderst betydningsfuldt. Hvis et museum skal blive et stærkt brand og dermed skal kunne markere sig i mængden af kulturtilbud, må det sørge for, at der er overensstemmelse mellem ord og handling - mellem visioner og image.

I mange tilfælde vil en sådan opgave kræve, at man skal ændre på én af de to, for at de kan komme til at stemme overens. Det er en meget kompliceret og svær proces, hvor særligt omdømmet kan være en hård modstander og vise sig næsten umuligt at ændre.

Men på Vejen Kunstmuseum fandt vi, ved vores undersøgelser, at der netop er en meget fin overensstemmelse mellem de interne visioner og mål-sætninger og det omdømme, museet har hos dets brugere. Fællestrækkene er: højt fagligt niveau, tilgængelighed, rummelighed - og så den varme, hjemlige stemning.

Derfor har vi også konkluderet, at Vejen Kunstmuseum allerede opfylder en række af de betingelser, der stilles, for at et museum kan blive et stærkt brand.

Mulighederne er mange for Vejen Kunstmuseum, og vores endelige konklusion er, at museet, i fald det fortsat bevarer det høje niveau på alle områder, vil kunne gøre landvindinger i forhold til sponseringer og samarbejder, lokalt som nationalt, samtidig med, at det kan stå som inspirator for de museer, der i disse år netop arbejder med at blive tilgængelige og rummelige. Men det kommer til at kræve endnu mere hårdt arbejde og flere hænder og skarpe hoveder, end der er ressourcer til i dag. Hvor vidt man fra kommunal hånd har sådanne visioner for museet, må tiden vise.

Aktiviteter - Tid & sted

Lørdag den 28. januar kl. 14.00

Fernisering på Vejen Bibliotek med keramikudstillingen med værker af Turi Heisselberg Pedersen. Udstillingen kan ses til den 1. marts i bibliotekets åbningstid.

Medlemmer, der ønsker at købe på udstillingen, får 10 % i rabat.

Arrangør: Kunstforeningen for Vejen og Omegn

Onsdag den 1. februar kl. 17.30 til ca. 23.00

ARoS. Udflugt til ARoS – Aarhus Kunstmuseum. Vi ser først Fælleskonserveringen med rundvisning ved Dorthe Aggerholm. Der serveres kaffe og kage i cafeen. Derefter mulighed for at se særudstillingen med Michael Kvium og museets egen samling.

Afgang fra Vejen Banegård kl. 17.30. Pris for medlemmer kr. 170,00. For øvrige kr. 200,00. Prisen inkluderer kørsel, entre, rundvisning i Fælleskonserveringen og kaffe med brød. Tilmelding senest den 20. januar ved indbetaling i BG-Bank til konto: 9672-871-5633851. Eventuelle spørgsmål vedrørende tilmelding kan ske til foreningens kasserer Niels Peder Jessen tlf. 75 36 81 31. lp.jessen@get2net. Tilmeldingen er bindende.

Torsdag den 23. februar kl. 19.30

Kunstneren Franciska Clausen. Lysbilledforedrag ved kunsthistorikeren Lise-Lotte Blom på Vejen Kunstmuseum.

Arrangør: Kunstforeningen for Vejen og Omegn og Vejen Kunstmuseum i samarbejde med Folkeuniversitetet. Entre kr. 35,00 for medlemmer. For øvrige kr. 50,00.

Mandag den 13. marts kl. 19.30

Forellekvintetten. Koncert på Vejen Kunstmuseum med Forellekvintetten, der spiller værker af Schubert og Brahms. Entre ved indgangen kr. 100,00 for medlemmer. Øvrige kr. 125,00.

Udstilling på Vejen Kustmuseum

Indtil 19. marts vises »Julekalenderudstillingen« med værker af kunstneren John Olsen.

VEJEN KUNST MUSEUM

Østergade 4 - 6600 Vejen

Tlf. 75 36 04 82

E-mail: museum@vejenkommune.dk

Museets åbningstider:

Tirsdag-fredag kl. 10.00-16.00

Lørdag-søndag kl. 11.00-17.00

Mandag lukket - Fri entré

MEDLEMSBLAD for Museums- og kunstforeningen for Vejen og omegn

Redaktion:

Poul-Erik Hansen (ansvarshavende),
Badstuegade 6, 6100 Haderslev.
Tlf. 21 26 57 80

Annette Houborg,
Morbærvej 91, 6600 Vejen.
Tlf. 75 36 39 02.

Bladets red. modtager gerne stof
fra foreningens medlemmer.

Artikler dækker ikke nødvendigvis
kunstforeningens synspunkter.